

Visepresident, Of-leder og fugletitter

Legeforeningens nyvalgte visepresident Jon Helle har alltid hatt en travel hverdag med mange «jern i ilden» og en stor pasjon – fugletitting.

Jon Helle ser frem til to nye år i sentralstyret, nå som visepresident. Foto Lise B. Johannessen

En tidlig vårmorgen (ved sjutiden) er Jon Helle på vei ut av Legenes hus. Det er midt under Spekterforhandlingene og en skulle tro at han er på vei hjem etter en lang natt med forhandlinger. Men nei – det var ikke hjemtur etter en lang natt, derimot en tidlig morgen (etter en kort tur innom kontoret) i håp om å observere en svartrødstjert – en sjelden fugleart i Norge. Og det ble full klaff. Etter å ha vandret rundt regjeringskvartalet en times tid satte han seg ned på trappen foran Deichmanske bibliotek – og der, foran en busk bak et plankegjærde, satt den. Det ble med noen korte glimt – ikke lenge etter lettet den, og borte var den.

– Som regel har jeg med kamera og et tungt objektiv, men denne gang lå det igjen hjemme, så noe bilde ble det ikke. Men det var uansett en god start på dagen, sier han. Helle er medlem av BioFoto – en forening for naturfotografer, og noen av fotografiene hans er publisert i Overlegeforeningens medlemsblad. Ugler og rovfugler er noe av det mest fascinerende.

– Jeg har hatt en særskilt interesse for fugler helt siden jeg var en liten gutt og er nok litt arvelig belastet – både min far som var professor i veterinærmedisin, og min onkel som var tropemedisiner på Ullevål, er svært

fugleinteresserte, forteller han. Oppveksten på Øvre Smestad i Oslo ga god anledning til å studere fuglelivet i busker og kratt. Ellers tok han T-banen til Østensjøvannet eller buss til Nordre Øyeren – og han syklet til Fornebu og så på fuglelivet der.

Inspirerer og gir overskudd

– Jeg setter veldig pris på nye arter. Det er som å få nye bekjentskaper. Oftest treffer jeg bare «gamle kjente». Men jeg koser meg uansett og leter og lytter og kjenner på lukter. Fugletitting er god mentalhygiene – en fin måte å hente inspirasjon og overskudd til arbeidet som tillitsvalgt og i mitt virke som psykiater. Og aller helst på en hel fridag fra kl 04 på våren eller forsommeren.

– Det er godt å kunne ha en slik avkobende dag. Mye av helgene går med til å lese dokumenter, og da er det fint med et pusteval. Når jeg samtidig vet at jeg er tilgjengelig på telefon, slapper jeg godt av, sier den nyvalgte visepresidenten. Nå gleder 54-åringen seg til å ta fatt på sitt nye verv.

– Det er min tredje periode i sentralstyret, så jeg er godt kjent med arbeidet der og med president Hege Gjessing som er en offensiv og flink president. Jeg vil være en som presidenten kan «spille på», men jeg ønsker

ikke å være et passivt redskap – jeg ønsker å ha en aktiv rolle. I tett dialog med Hege vil jeg finne ut av hvordan jeg best kan utøve rollen Jeg ønsker et godt og aktivt samspill.

Flere tillitsverv

Ved siden av visepresidentvervet går Jon Helle også inn i sin andre periode som leder av Overlegeforeningen (Of). – Mange av sakene som er viktige for Of er også viktige for Legeforeningen som sådan, blant annet de mange og store utfordringene i sykehusene, sier Helle.

– Det er mye ubalanse i norske sykehus. Vi er opptatt av å få en situasjon hvor det er samsvar mellom oppgaver og ressurser i spesialisthelsetjenesten. Faste stillinger for leger i spesialisering er også et viktig anliggende – det må på plass. Likeledes er jeg opptatt av fastlegenes hverdag. Det er viktig at fastlegeordningen kan rekruttere godt. Forskerens og forskningens kår er også noe som opptar meg. Vi er et rikt land og må kunne bidra mer, understreker han.

Røtter i nord

Jon Helle er utdannet ved Universitetet i Bergen i 1985. Der traff han også sin bergenske legekon. Turnustjenesten tok de sammen –

Slagugle fra Trøndelag – en sjelden ugle. Foto Jon Helle

først et år på sykehus i Sarpsborg, deretter et halvt år i distrikt i Vadsø som blant annet hadde vaksamarbeid med Nesseby.

– Jeg hadde en spesiell dragning til Nord-Norge og til Nesseby. Min morfar var prest i Nesseby under krigen og min mor satt gjemt i en jordgamme da tyskerne brente Finnmark og sprengte Tana bru. Da de kom tilbake til hjemstedet var alt brent – også prestegården. Min mor har fortsatt venner blant den samiske befolkningen i området.

Finnmarksnaturen er helt spesiell, og det var fantastisk å få oppleve området der slekten har bodd. Dessuten – å være ute i naturen er tropenatt i Øst-Finnmark der sola varmer fra nord og Varangerfjorden ligger speilblank, det er slike magiske øyeblikk som fester seg. Men brått er det vinter og snøstormen raser slik at verken doktoren kommer frem til pasienten eller pasienten kan forlate hjemmet. Da er det bare å håpe at det går bra. Slike forhold gir en respekt for de ulike rammene vi lever under – en viktig del av det å være samfunnsborger.

Opptatt av faget

– Vi ble ikke nordpå. Etter endt tjeneste i januar 1989 dro vi sørover til Trondheim. Der har vi vært siden. Jeg fikk jobb som assistentlege ved Regionsykehuset i Trondheim, psykiatrisk avdeling Haukåsen. Jeg ønsket å bli psykiater og mente det var et godt sted å starte. Jeg trives som psykiater, men har alltid ment at psykiatri og somatikk utgjør en helhet. Jeg liker å jobbe med mennesker, med indre og ytre konflikter, og har stor glede av den kliniske biten. For øvrig er det mye energi og vilje i en konflikt, derfor synes jeg også bl.a. forhandlinger er morsomt og utfordrende. Jeg mener det er viktig at det skal komme noe ut av konfliktene – at kreftene brukes til å komme videre.

Jon Helle har som leder av Overlegeforeningen og tidligere som konserntillitsvalgt i Helse Midt, vært delvis frikjøpt, men har i alle år hatt en klinisk forankring.

– Jeg ønsker ikke å miste kontakten med faget, og det har derfor vært fint å ha hatt anledning til å kombinere faget med tillitsvalgtrollen. Jeg har også beholdt en deltidsstilling som universitetslektor. Jeg trives med å undervise og synes det er morsomt med studenter, sier han.

Familien viktig

– Uten støtten hjemmefra hadde jeg nok ikke kunnet påta meg alle de ulike oppgavene, sier Jon Helle. – Jeg har på alle måter en god familie og en utrolig flink kone som tar en støyt. Hun kan ikke få for mye ros. Vi har en sterk base med barn, foreldre og svigerforeldre.

Ingen av de tre sønnene i alderen 18–24 år vil imidlertid gå i mors og fars fotspor. Interessen for fugler er også nokså laber blant de tre guttene.

– Apropos fugler – jeg var forresten også ute i natt, sier en entusiastisk Jon Helle. Kl 00:20 satt jeg ved Sørkedalen skole (i Nordmarka – vest for Oslo) og lyttet til en åkerrikse – en flott avslutning på en lys og fin sommerkveld.

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Derfor er jeg lege...

Valgte arbeidsmedisin

Hvorfor leser du ikke medisin? spurte rektor på gymnaset i Viborg. På spørsmålet om hva jeg ville gjøre videre, hadde jeg svart at jeg kunne tenke meg å bli sykepleier. Og slik ble det medisin. Etter medisinstudiet i København brakte kjærligheten meg til Norge.

I Danmark var jeg kanskje blitt gastrokirurg, men da jeg, etter noen år i Norge, måtte ha en jobb uten vakter valgte jeg arbeidsmedisinen.

Det er et valg jeg absolutt ikke har angret på. Etter flere spennende år som bedriftslege i en tid med store forandringer i bedriftshelsetjenesten, fikk jeg for ti år siden muligheten til å gå inn i et forskningsprosjekt i skjæringspunktet mellom lungemedisin og arbeidsmedisin. I dag har jeg en post doc-stilling på Statens arbeidsmiljøinstitutt kombinert med en liten bi-stilling i en felles BHT i Hedmark. Kombinasjonen arbeidsmedisinsk forskning med et arbeid hvor jeg aktivt bruker resultatene av forskningen og arbeider med forskningsformidling opplever jeg som meget positivt. Hvorfor beskytte seg mot noe man ikke vet om er helseskadelig?

Jeg forsker primært på yrkeseksponering og effekter på luftveiene. Fortsatt har norske arbeidstakere eksponeringer som kan føre til kols. Det er ikke kun røykere som får kols. Det å være med på å vise dette, se forskningsresultatene bli brukt forebyggende og i trygderetten i saker om eksponering og yrkessykdom, er givende. Da har jeg kanskje gjort en forskjell.

Å forebygge forekomst og utvikling av yrkesrelaterte sykdommer gjennom informasjon og gjennom tidlig diagnostikk som arbeidsmedisiner og som bedriftslege er meningsfullt. Dette selv om resultatet av en dags arbeid for en arbeidsmedisiner kanskje ikke er så lett å måle som for en gastrokirurg.

Helle Laier Johnsen

Overlege, ph.d, spesialist i arbeidsmedisin

Vi presenterer sentralstyret

1. september trådte det nyvalgte sentralstyret i funksjon. I dette og påfølgende utgaver av Aktuelt i foreningen vil vi presentere de enkelte sentralstyrerepresentantene. Først ute er nyvalgt visepresident Jon Helle.

En oversikt over sentralstyrerepresentantene finnes i kolofonen på side 1783.

Kontaktadresser er tilgjengelig på Legeforeningens nettsider:

<https://legeforeningen.no/Om-Legeforeningen/Sentralstyret>. Her er også oversikt over sentralstyremøtene.